

การบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครอง
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา*

THE INTEGRATION OF THE DASABIDHARAJA DHAMMA PRINCIPLES TO
PROMOTE THE GOVERNANCE OF THE SONGKHLA PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

จักรกฤษ เลิศลَاب

Chakkrit Loeslap

กัณตภณ หนูทองแก้ว

Kantaphon Nuthongkaew

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

Faculty of Social Sciences, Mahamakut Buddhist University, Thailand

E-mail: chakkrit.loe@student.mbu.ac.th

โทรศัพท์ 080-1495463

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพทั่วไปในการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา 2) เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักทศพิธราชธรรม แนวคิด ทฤษฎี เพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา 3) เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา การวิจัยเป็นเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างที่คัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ กลุ่มข้าราชการตำรวจ ทหาร กลุ่มข้าราชการพลเรือน กลุ่มพระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น และกลุ่มประชาชนในพื้นที่จังหวัดสงขลา รวม 35 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงอุปนัย 1. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการนำหลักทศพิธราชธรรมใช้ในการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ยึดหลักธรรมาภิบาล มีความสุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ รับผิดชอบต่อสาธารณะ และระบบอุปถัมภ์เกิดเป็นเงื่อนไขสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน 2. การนำหลักทศพิธราชธรรมมาเป็นกรอบจริยธรรมในการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ช่วยให้ผู้บริหารอยู่บนความซื่อสัตย์ เสียสละ ยุติธรรม และยึดประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตน การบูรณาการหลักทศพิธราชธรรม เป็นการส่งเสริมนโยบาย โครงสร้าง กลไกตรวจสอบ และวัฒนธรรมองค์กร 3. องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยในการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา คือ “SONGKHLA Model” เพื่อสร้างการปกครองที่มีความชอบธรรม โปร่งใส และยั่งยืน โดยมี 8 ด้าน ได้แก่ 1) Sustainable ความยั่งยืน 2) Open เปิดกว้าง 3) Noble คุณธรรมสูงส่ง 4) Governance ธรรมาภิบาล 5) Knowledge (ความรู้) 6) Harmony ความกลมเกลียว 7) Loyalty ความจงรักภักดี 8) Area Space พื้นที่และสภาพแวดล้อม

คำสำคัญ: การบูรณาการ, ทศพิธราชธรรม, การส่งเสริม, องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

Abstract

The objective of this research is to 1) To analyze the general conditions in the application of the Ten Royal Virtues in the governance of the Songkhla Provincial Administrative Organization. 2) To analyze and synthesize the Ten Royal Virtues, concepts, and theories for promoting the governance of the Songkhla Provincial Administrative Organization. 3) To create a body of knowledge regarding the integration of the Ten Royal Virtues to promote the governance of the Songkhla Provincial Administrative Organization. This qualitative research employed interviews as a tool for in-depth interviews and focus group discussions with purposively selected samples, including police officers, military personnel, civil servants, Buddhist monks, local leaders, and members of the public in Songkhla Province, totaling 35 people. The data was analyzed using inductive content analysis. The research findings showed that : 1. The general situation regarding the application of the Ten Royal Virtues in promoting the governance of the Songkhla Provincial Administrative Organization emphasizes good governance, honesty, transparency, accountability, and the cessation of patronage, which are crucial conditions for building public trust. 2. Applying the Ten Royal Virtues as an ethical framework for governing the Songkhla Provincial Administrative Organization helps administrators to act with honesty, selflessness, fairness, and prioritize the public interest over personal gain. Integrating the Ten Royal Virtues promotes policies, structures, oversight mechanisms, and organizational culture. 3. New knowledge gained from research on integrating the Ten Royal Virtues to promote the governance of the Songkhla Provincial Administrative Organization is the "SONGKHLA Model," aimed at creating legitimate, transparent, and sustainable governance, comprising eight principles. The aspects include: 1) Sustainable . 2) Open Wide open 3) Noble 4) High moral character 5) Governance 6) Knowledge 7) Harmony Loyalty ; 8) Area/ Space and Environment

Keywords : Integration , Ten Royal Virtues , Promotion , Songkhla Provincial Administrative Organization

บทนำ

องค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทยมีจังหวัดละหนึ่งแห่ง ยกเว้นกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการสาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัด ตลอดทั้งช่วยเหลือพัฒนางานของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลรวมทั้งการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อไม่ให้งานซ้ำซ้อน (โกวิทย์ พวงงาม, 2560) โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉบับล่าสุดที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน โครงสร้างและองค์ประกอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ กับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมาจากการเลือกตั้ง ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และเมื่อมีสมาชิกสภาแล้วจะให้สมาชิกสภาด้วยตนเอง ทำการเลือกสมาชิกสภาคนหนึ่ง

เป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเลขาธิการสภาอีกสองคน โดยบุคคลในตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าวจะมีวาระการดำรงตำแหน่งจนกระทั่งครบอายุของสภา หรือจนกระทั่งมีการยุบสภา ขณะที่ฝ่ายบริหารจะมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งไปจนกระทั่งพ้นวาระ หรือมีเหตุอื่นให้ออกจากตำแหน่ง เช่น ตาย ลาออก หรือได้รับคำสั่งจากรัฐมนตรีให้ออกจากตำแหน่ง เป็นต้น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะดำรงตำแหน่งติดต่อกันได้ไม่เกิน 2 วาระ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามกฎหมายในปี พ.ศ. 2540 ยังคงเน้นที่เรื่องการประสานงานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด การสนับสนุนการพัฒนาสภาพตำบลและท้องถิ่นอื่น ๆ อำนาจหน้าที่ในระยะนี้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงค่อนข้างคลุมเครือ จนกระทั่งมีการใช้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2542 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546 ตามลำดับ จึงทำให้ขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเริ่มชัดเจนและเพิ่มสูงขึ้น (วุฒิสาร ตันไชย, 2559)

การบริหารงานท้องถิ่นจำเป็นต้องอาศัยกรอบคุณธรรมมากำกับการตัดสินใจและการปฏิบัติ โดยเฉพาะการนำหลักทศพิธราชธรรมมาบูรณาการร่วมกัน ถือเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาล (เสถียรพงษ์ วรรณปก, 2543) ด้านการบริหารและการตัดสินใจ ควรยึดหลัก ทาน ในการจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง ควบคู่กับ ศีล ที่เน้นความซื่อสัตย์สุจริตและการป้องกันทุจริต ตลอดจนมี ปริจจาคะ ในการเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม และ อวิโรธนะ เพื่อธำรงความยุติธรรมไม่หวั่นไหวต่ออิทธิพลภายนอก (พรธิดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ, 2556) ด้านการบริการประชาชนควรยึดหลัก ทาน ในการให้บริการที่เข้าถึงได้อย่างเท่าเทียม โดยแสดงออกด้วย มัททวะ คือความสุภาพอ่อนโยน และคำนึงถึง อวิหิงสา ที่ไม่เบียดเบียนพร้อมด้วย ชันดี เพื่ออดทนต่ออุปสรรคและคำวิพากษ์วิจารณ์ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2540) ขณะเดียวกัน ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลและองค์กรควรยึด อาชชวะ เพื่อสร้างวัฒนธรรมความซื่อตรงร่วมกับ ตปะ ซึ่งเน้นความเพียรพยายามพัฒนาตนเองและองค์กร โดยควบคุมอารมณ์ตามหลัก อักโกธะ และรักษาความเป็นธรรมตามหลัก อวิโรธนะ (พรธิดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ, 2556) สุดท้าย ด้านการสร้างธรรมาภิบาลและความโปร่งใส จำเป็นต้องยึดหลัก ศีล ในการป้องกันทุจริต เสริมด้วย อาชชวะ เพื่อเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนมีส่วนร่วม และ อวิโรธนะ ในการรักษาความยุติธรรมและสร้างความน่าเชื่อถือ (เสถียรพงษ์ วรรณปก, 2543)

ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาที่สำคัญนั้น ประกอบด้วยปัญหาหลายด้านด้วยกัน เช่น ปัญหาด้านพื้นที่ ปัญหาด้านอำนาจหน้าที่ ปัญหาด้านอาชีพ ปัญหาด้านรายได้ ปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยว ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ปัญหาและพัฒนาจังหวัด และแนวโน้มขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาที่สำคัญคือ ต้องแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์การหลักในการบริหารสาธารณะ ตามบทบัญญัติของกฎหมาย สิ่งที่สำคัญคือการแก้ปัญหาในหลาย ๆ เรื่อง ที่ผ่านมาเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงไม่เป็นที่พึงพอใจของประชาชนจังหวัดสงขลา เพราะการแก้ปัญหาในหลายเรื่องเป็นไปตามความต้องการของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดและสมาชิกสภาจังหวัด แต่ไม่เป็นที่ต้องการของพี่น้องประชาชนในพื้นที่ บางอย่างประชาชนในพื้นที่ต้องการ แต่ไม่อยู่ในนโยบายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด อาจเป็นเพราะการแก้ปัญหาและพัฒนาต่าง ๆ ขาดการบูรณาการในการทำงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้การแก้ปัญหาของประชาชนไม่ประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรม และแต่ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรากฏข่าวสารสื่อมวลชนทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์และสื่ออื่น ๆ ว่ามีการทุจริตคอร์รัปชันหลายรูปแบบในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังที่นักวิชาการได้วิเคราะห์พัฒนาการของการปกครองท้องถิ่นไทย จนถึงปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งมักเกิดจากคำสั่งและความต้องการจากเบื้องบนลงมา

(Top-down approach) ประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้มีส่วนร่วมผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง (ธนศวร์ เจริญเมือง, 2544)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา “การบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา” และเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดสงขลาให้มีความเจริญตามความต้องการของประชาชนจังหวัดสงขลาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์สภาพทั่วไปในการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
2. เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักทศพิธราชธรรม แนวคิด ทฤษฎี เพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา
3. เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบเชิงคุณภาพโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มข้าราชการตำรวจ ทหาร กลุ่มข้าราชการพลเรือน กลุ่มพระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น และกลุ่มประชาชน ในพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 25 รูป/คน เพื่อศึกษาการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มข้าราชการตำรวจ ทหาร กลุ่มข้าราชการพลเรือน กลุ่มพระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น และกลุ่มประชาชน ในพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 10 รูป/คน เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนด ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มข้าราชการตำรวจ ทหาร กลุ่มข้าราชการพลเรือน กลุ่มพระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น และกลุ่มประชาชน ในพื้นที่จังหวัดสงขลา

2. กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยพิจารณาจากบทบาทและความเกี่ยวข้องโดยตรงกับประเด็นการวิจัย ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และจัดสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

2.1 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 25 คน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 5 รูป/คน คือ

1) กลุ่มข้าราชการตำรวจ ทหาร เป็นหัวหน้าหน่วยที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการกำกับ ดูแล บริหารงานในส่วนงานในการปกครอง

2) กลุ่มข้าราชการพลเรือน เป็นหัวหน้าส่วนราชการ อาจารย์ นักวิจัย หรือผู้เชี่ยวชาญที่มีผลงานเกี่ยวข้องกับสาขาพุทธศาสนา รัฐศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือการพัฒนาชุมชน

3) กลุ่มพระสงฆ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีสมณศักดิ์หรือมีบทบาททางการเผยแผ่พระพุทธศาสนา หรือมีผลงานทางวิชาการ

4) กลุ่มผู้นำท้องถิ่น เป็นผู้นำชุมชน นักการเมืองหรือดำรงตำแหน่งในสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในจังหวัดจังหวัดสงขลา

5) กลุ่มประชาชนในพื้นที่จังหวัดสงขลา

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มเฉพาะ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรงในการทำวิจัยหรือการทำงานเชิงการส่งเสริมการปกครอง ที่ได้รับการยอมรับจากสถาบันหรือองค์กรในฐานะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มๆ ละ 2 รูป/คน รวมเป็น 10 คน คือ

1) กลุ่มข้าราชการตำรวจ ทหาร

2) กลุ่มข้าราชการพลเรือน

3) กลุ่มพระสงฆ์

4) กลุ่มผู้นำท้องถิ่น

5) กลุ่มประชาชนในพื้นที่จังหวัดสงขลา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้าง (In-depth informal interview) ผ่านการตรวจสอบโดยที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เป็นการสัมภาษณ์โดยใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ ที่เป็นบุคคลกลุ่มเป้าหมายสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ในประเด็นของคำถามที่สัมภาษณ์มีลักษณะคำถามกว้าง ๆ และมีความยืดหยุ่นสูงเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อคำถามที่เกี่ยวกับหลักการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัด และหลักทศพิธราชธรรมที่ส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ (Interview Form)

2. ร่างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) เพื่อให้เป็นต้นแบบการรวบรวมข้อมูลในพื้นที่

3. นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการวิจัย

4. นำผลการตรวจสอบมาคำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือนิยาม (IOC: Item Objective Congruence Index) เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกตามวัตถุประสงค์ที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 ซึ่งแสดงว่าจุดประสงค์นั้นวัดได้ครอบคลุมเนื้อหา หรือข้อสอบนั้นวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และถ้าข้อใดได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.50 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไข เพราะมีความสอดคล้องกันต่ำ และปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อจัดทำแบบสัมภาษณ์ (Interview Form)

5. จัดทำเครื่องมือการวิจัยฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการปฏิบัติการวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยได้แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยออกเป็น 3 ระยะ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 การเตรียมการวิจัย ศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากนั้นจึงทำการออกแบบเครื่องมือการวิจัยในรูปแบบแบบสัมภาษณ์ (Interview Form) โดยร่างข้อคำถามที่สอดคล้องกับประเด็นการศึกษา และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) พร้อมทั้งคำนวณค่าความสอดคล้อง (IOC) เพื่อปรับปรุงและจัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 25 รูป/คน ซึ่งประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มข้าราชการตำรวจ ทหาร กลุ่มข้าราชการพลเรือน กลุ่มพระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น และกลุ่มประชาชน ในพื้นที่จังหวัดสงขลา เพื่อศึกษาการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา นอกจากนี้ยังจัดการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มข้าราชการตำรวจ ทหาร กลุ่มข้าราชการพลเรือน กลุ่มพระสงฆ์ ผู้นำท้องถิ่น และกลุ่มประชาชน ในพื้นที่จังหวัดสงขลา จำนวน 10 รูป/คน เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

ระยะที่ 3 : การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่สะท้อนถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 25 รูป/คน เพื่อนำมาสร้างองค์ความรู้ใหม่ และจัดการเสวนากลุ่ม จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูป/คน แล้วนำมาเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มุ่งเน้นกระบวนการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา สรุปได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไปเกี่ยวกับการนำหลักทศพิธราชธรรมใช้ในการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา โดยภาพรวม การนำหลักทศพิธราชธรรมมาใช้ในการส่งเสริมการปกครองขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา สะท้อนความคาดหวังของประชาชนต่อการบริหารที่ยึดหลักธรรมาภิบาล มีความสุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ และรับผิดชอบต่อสาธารณะ การลดปัญหาการทุจริต การเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และระบบอุปถัมภ์ เป็นเงื่อนไขสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่น พร้อมยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมอย่างไม่เลือกปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมควรเกิดขึ้นในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน งบประมาณ การดำเนินงาน จนถึงการประเมินผล ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะยก ระดับคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านการเกษตร ด้านการค้าชายแดน ด้านการกีฬา และด้านส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ องค์กรควรดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์แบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน ภายใต้ระบบตรวจสอบและถ่วงดุลที่ชัดเจน พร้อมยึดหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรภาวะผู้นำที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวม เพื่อให้การพัฒนาจังหวัดเป็นไปอย่างสมดุล ยั่งยืน และสอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจ สังคม และพหุวัฒนธรรมของพื้นที่

2. หลักทศพิธราชธรรม แนวคิด ทฤษฎี และองค์ประกอบของการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ในการยึดการนำหลักทศพิธราชธรรมมาเป็นกรอบจริยธรรมในการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ช่วยกำกับการใช้อำนาจของผู้นำและผู้บริหารให้ตั้งอยู่บนความซื่อสัตย์ เสียสละ ยุติธรรม และยึดประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตน ควบคู่กับการบูรณาการแนวคิดธรรมาภิบาลและการบริหารภาครัฐสมัยใหม่ เพื่อให้การบริหารมีความโปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ การเสริมสร้างระบบควบคุมภายในที่เข้มแข็ง การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า และการป้องกันการทุจริต เป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของนโยบาย ขณะเดียวกัน การเปิดโอกาสให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนา จะช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำ และมีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ดังนั้น การบูรณาการหลักทศพิธราชธรรม เป็นการส่งเสริมนโยบาย โครงสร้าง กลไกตรวจสอบ และวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความชอบธรรมทางการเมือง เสริมสร้างความเชื่อมั่น และนำไปสู่การปกครองท้องถิ่นที่โปร่งใส มีส่วนร่วม และยั่งยืน

3. องค์ความรู้จากการวิจัยเรื่องการนำหลักทศพิธราชธรรมใช้ในการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา พบว่า จากการศึกษาเรื่องการบริหารหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ทั้งจากแนวคิด ทฤษฎี ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับหลักทศพิธราชธรรม ได้แก่ หลักทศพิธราชธรรมในเชิงพุทธปรัชญาและการประยุกต์ใช้ในสังคมไทยของ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต, 2560) หลักธรรมาภิบาลและการนำไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สวัณณ์ วรดิถ, 2558) การใช้หลักธรรมาภิบาลในงานบุคคลและผลต่อประสิทธิภาพองค์กร (นิวัฒน์ แก้วจำนง และธีรดา กาลสง, 2563) และบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี (ชนิษฐา ชูสุข และคณะ, 2562) รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกและการเสวนากลุ่ม จำนวน 35 รูป/คน นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยเกี่ยวกับ “การบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา” เรียกว่า “SONGKHLA Model” คือ ได้แก่ 1) Sustainable ความยั่งยืน 2) Open เปิดกว้าง 3) Noble คุณธรรม สูงส่ง 4) Governance ธรรมาภิบาล 5) Knowledge (ความรู้) 6) Harmony ความกลมเกลียว 7) Loyalty ความจงรักภักดี 8) Area Space พื้นที่และสภาพแวดล้อม

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 “สภาพทั่วไปในการใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของประชาชนที่มีผลต่อการบริหารยึดหลักธรรมาภิบาล มีความสุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ และรับผิดชอบต่อสาธารณะ เป็นการลดปัญหาการทุจริต การเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และระบบอุปถัมภ์เกิดเป็นเงื่อนไขสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่น ในการยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมอย่างไม่เลือกปฏิบัติ การมีส่วนร่วมของประชาชนในสังคมควรเกิดขึ้นในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผน งบประมาณ การดำเนินงาน จนถึงการประเมินผล ควบคู่กับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะยก ระดับคุณภาพชีวิต ด้านเศรษฐกิจ ด้านส่งเสริมการท่องเที่ยว ด้านการเกษตร ด้านการค้าชายแดน ด้านการกีฬา และด้านส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน เพิ่มการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ องค์กรควรดำเนินงานเชิงยุทธศาสตร์แบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน ภายใต้ระบบตรวจสอบและถ่วงดุลที่ชัดเจน พร้อมยึดหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวม เพื่อให้การพัฒนา

จังหวัดเป็นไปอย่างสมดุล ยั่งยืน และสอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจ สังคม และพหุวัฒนธรรมของพื้นที่ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทองเปลือ่ง อภัยวงศ์, 2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งในการบริหารองค์กร” สรุปได้ว่า การใช้หลักทศพิธราชธรรมนั้นเป็นหัวข้อธรรมสำหรับปฏิบัติหน้าที่ของนักบริหาร ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ผู้นำและผู้ปกครองของรัฐทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น จะต้องบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ รักษาความสุข ประพฤติตนให้ดีงาม บำเพ็ญกิจด้วยการเสียสละ คือ เสียสละความสุขสำราญในชีวิตของตน ปฏิบัติภารกิจด้วยความซื่อตรง คือ ซื่อตรงทรงสัตย์แบบไร้มารยา ไม่เย่อหยิ่ง จองหอง ไม่คิดอกุศลหลอกลวงประชาชน มีความอ่อนโยนเข้าถึงประชาชน มีอัธยาศัยดีงามไม่หยาบกระด้าง มีกิริยาสุภาพอ่อนโยน ไม่มัวเมาเพราะกิเลส ยึดถือเหตุผล ไม่เกรี้ยวกราดจนเสียกิริยามารยาท ไม่หลงระเหิรในอำนาจ และบิบบั่นกดขี่มีเมตตา กรุณาอดทนอดกลั้น ต่องานที่หนักและลำบากประพฤติ มิให้ผิดไปจากหลักธรรมอันดีงาม อยู่ในกรอบของศีลธรรมและจริยธรรมอันดีงาม การใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งในการบริหารองค์กร

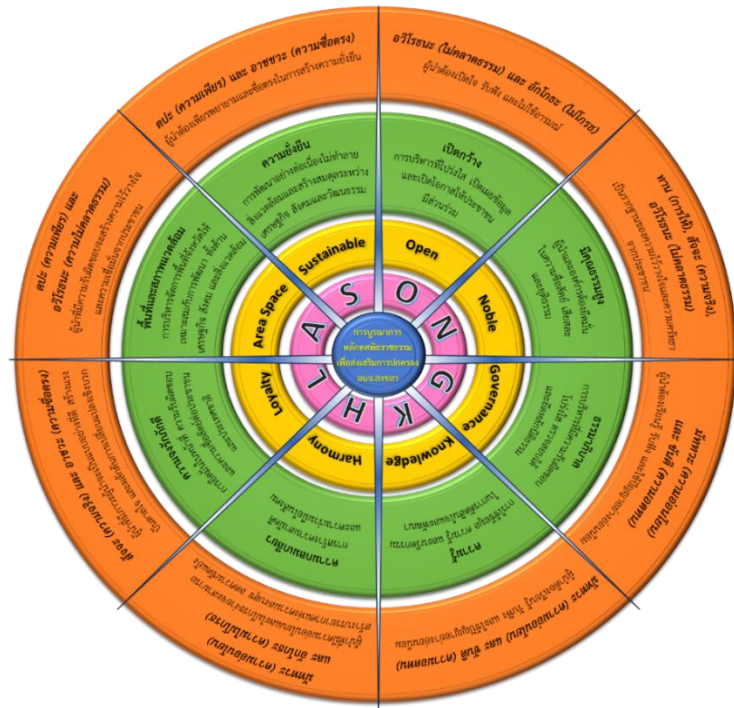
จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 “หลักทศพิธราชธรรม แนวคิด ทฤษฎี เพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักทศพิธราชธรรมมาเป็นกรอบจริยธรรมในการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ช่วยก้ำกักับการใช้อำนาจของผู้ว่าและผู้บริหารให้อยู่บนความซื่อสัตย์ เสียสละ ยุติธรรม และยึดประโยชน์ส่วนรวมเหนือประโยชน์ส่วนตน ควบคู่กับการบูรณาการแนวคิดธรรมาภิบาล และการบริหารภาครัฐสมัยใหม่ เพื่อให้การบริหารมีความโปร่งใส เป็นธรรม และตรวจสอบได้ การเสริมสร้างระบบควบคุมภายในที่เข้มแข็ง การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า และการป้องกันการทุจริต เป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ของนโยบาย เปิดโอกาสให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนา จะช่วยให้การจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเท่าเทียม ลดความเหลื่อมล้ำ และมีความสอดคล้องกับบริบทพื้นที่ ดังนั้น การบูรณาการหลักทศพิธราชธรรม ช่วยเป็นการส่งเสริมนโยบาย โครงสร้าง กลไกตรวจสอบ และวัฒนธรรมองค์กรให้เป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความชอบธรรมทางการเมือง เสริมสร้างความเชื่อมั่น และนำไปสู่การปกครองท้องถิ่นที่โปร่งใส มีส่วนร่วม และยั่งยืน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พระครูสุนทรธรรมนาถ (เต็มใจ จันทาหาร), 2568) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาแนวคิดทศพิธราชธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำในสังคมปัจจุบัน” ผลการศึกษาพบว่า หลักทศพิธราชธรรมเป็นธรรมะ 10 ประการสำหรับผู้หน้าที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ประกอบด้วย ทาน (การให้) ศีล (ความประพฤติดีงาม) บริจาค (การเสียสละ) อาชวาระ (ความซื่อตรง) มัททวะ (ความอ่อนโยน) ตบะ (ความเพียร) อักโกธะ (ความไม่โกรธ) อวิหิงสา (ความไม่เบียดเบียน) ขันติ (ความอดทน) และอวิโรธนะ (ความไม่คลาดจากธรรม) ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับการพัฒนาภาวะผู้นำในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านคุณธรรมจริยธรรม การบริหารจัดการ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในการประยุกต์ใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำสามารถดำเนินการได้ใน 3 ระดับ คือ ระดับปัจเจกบุคคล ระดับองค์กร และระดับสังคม โดยต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและบูรณาการ ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนาตัวชี้วัดภาวะผู้นำตามหลักทศพิธราชธรรม การสร้างหลักสูตรฝึกอบรม และการส่งเสริมการวิจัยเชิงประจักษ์เพื่อประเมินผลการนำหลักทศพิธราชธรรมไปใช้ในบริบทต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในสังคมปัจจุบัน

จากผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 “องค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักทศพิธราชธรรมมาส่งเสริมในการปกครองของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา สะท้อนแนวทางการบริหารที่ยึดคุณธรรมเป็นแกนกลางในการใช้อำนาจโดยมีหลักธรรมเข้าเป็นตัวช่วยในการบูรณาการ 1.หลักทานมุ่งช่วยเหลือประชาชนอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะ

ผู้ด้อยโอกาสและพื้นที่ห่างไกล ควบคู่กับการส่งเสริมความรู้ อาชีพ และการจัดสรรงบประมาณอย่างเป็นธรรม 2. หลักศีลและ 3.หลักอาชวชะ เข้าด้วยกันเน้นความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส ไม่ทุจริต ไม่ลำเอียง และยึดมั่นในกฎหมาย และศีลธรรม 4.หลักปรีชาคະສະຫံນความเสียสละ ทั้งเวลา แรงกาย จิตใจที่อาสาและประโยชน์ส่วนตนเพื่อส่วนรวม ขณะที่ 5.หลักกัมทวะและ6.หลักอภักโธระ เข้าด้วยกันชี้ให้เห็นถึงความอ่อนน้อม สุภาพ ควบคุมอารมณ์ รับฟังความคิดเห็นและข้อร้องเรียนด้วยเหตุและผล ส่วน 7.หลักตปะและ 8.หลักขันติ เข้าด้วยกันแสดงถึงความมุ่งมั่น เพียรพยายาม และอดทนต่ออุปสรรค เพื่อผลักดันนโยบายให้เกิดผลเป็นตามเป้าหมาย โดยเฉพาะด้านคุณภาพชีวิตของประชาชนและสังคมส่วนรวม 9.หลักอวิหิงสาและ10.หลักอวิโรธนะ เข้าด้วยกันไม่ใช้อำนาจในทางที่ผิด ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เคารพสิทธิประชาชน และยืนหยัดในความถูกต้องยุติธรรม ภายใต้กรอบธรรมาภิบาล โดยภาพรวม ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลเห็นพ้องว่าการยึดหลักทศพิธราชธรรมเป็นแนวทางสำคัญ จะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่น ความโปร่งใส และนำไปสู่การพัฒนาจังหวัดอย่างยั่งยืนและเป็นธรรมต่อประชาชนทุกกลุ่ม และยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อัญธิษฐา อักษรศรี และวันชัย แสงสุวรรณ, 2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “หลักนิติธรรมกับการปกครองโดยทศพิธราชธรรม” ผลการศึกษาพบว่า 1) หลักนิติธรรมและหลักทศพิธราชธรรมเป็นสิ่งที่จำเป็นพื้นฐานที่จะนำมาซึ่งความสงบสุข ความมั่นคง สันติสุขของประชาชน ในการปกครองประเทศ 2) หลักนิติธรรมและหลักทศพิธราชธรรมเป็นกระบวนการพิจารณาที่เป็นธรรมเปิดโอกาสให้เกิดการถ่วงดุล และมีช่องทางเพื่อตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ 3) หลักนิติธรรมและทศพิธราชธรรมเป็นหลักพื้นฐานแห่งกฎหมายที่เป็นกระบวนการยุติธรรม จะต้องไม่ฝ่าฝืน ขัดหรือแย้งต่อหลักนิติธรรม4) หลักนิติธรรมซึ่งเป็นเสาหลักสำคัญของการพิทักษ์ระบอบประชาธิปไตยและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนมีความสอดคล้องกับหลักการและกลไกการปรองดองสมานฉันท์โดยแนวทางวิถีพุทธในสังคมไทย

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้จากการวิจัยเรื่องการนำหลักทศพิธราชธรรมใช้ในการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา พบว่า จากการศึกษาเรื่องการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ทั้งจากแนวคิด ทฤษฎี ตำรา ที่เกี่ยวข้องกับหลักทศพิธราชธรรม ได้แก่ หลักทศพิธราชธรรมในเชิงพุทธปรัชญาและการประยุกต์ใช้ในสังคมไทยของ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2560) หลักธรรมาภิบาลและการนำไปใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สุวัฒน์ วรดิลก, 2558) การใช้หลักธรรมาภิบาลในงานบุคคลและผลต่อประสิทธิภาพองค์กร (อนิวัฒน์ แก้วจำนง และธีรดา กาลสง, 2563) และบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลในการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี (ชณิษฐา ชุสุข และคณะ, 2562) รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกและการเสวนากลุ่ม จำนวน 35 รูป/คน นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยเกี่ยวกับ “การบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา” เรียกว่า “SONGKHLA Model” ดังนี้

ภาพที่ 1 SONGKHLA Model

ที่มา: จักรกฤษ เลิศลัมภ์

S Sustainable (ความยั่งยืน) การพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ การสร้างความเจริญเติบโตที่ต่อเนื่อง โดยรักษาสสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมการบริหารที่ยั่งยืนไม่ใช่เพียงการตอบสนองต่อความต้องการในปัจจุบัน แต่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อคนรุ่นต่อไป การบูรณาการ ตบะ (ความเพียร) และ อาชชวะ (ความซื่อตรง) ของผู้นำเข้ากับการบริหารที่มุ่งอนาคต เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างจังหวัดที่โปร่งใส มั่นคง และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมความเพียรช่วยให้ผู้นำไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคในการผลักดันโครงการระยะยาว ขณะที่ความซื่อตรงสร้างความไว้วางใจจากประชาชนเมื่อสองคุณธรรมนี้ถูกนำมาใช้ร่วมกัน จะทำให้การพัฒนา มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

O Open (เปิดกว้าง) การบริหารที่เปิดกว้าง คือ การเปิดเผยข้อมูล โปร่งใส และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ผู้นำต้องรับฟังความคิดเห็นและไม่ใช้อำนาจในการตัดสินใจ การบูรณาการ อวิโรธนะ (ไม่คลาดธรรมดา) และ อักโกธะ (ไม่โกรธ) ทำให้การบริหารมีความยุติธรรมและลดความขัดแย้ง สร้างความเชื่อมั่นและความร่วมมือจากประชาชนได้เป็นอย่างดี

N Nobel (มีคุณธรรมสูง) คุณธรรมสูงส่ง คือ การเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม มีเมตตา ความอ่อนโยน และความยุติธรรม ผู้นำที่ยึดมั่นในคุณธรรมจะได้รับความศรัทธาจากประชาชน การบูรณาการ ทาน (การให้) บริจาค (บริจาค) และ มัททวะ (ความอ่อนโยน) ทำให้การบริหารมีความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการดูแลผู้ด้อยโอกาส สร้างสังคมที่เกื้อกูลและไว้วางใจกัน

G Governance (ธรรมาภิบาล) ธรรมาภิบาล คือ การบริหารที่มีความรับผิดชอบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ และยึดหลักนิติธรรม ผู้นำต้องซื่อตรงและอดทนต่อแรงกดดัน การบูรณาการ อาชชวะ (ความซื่อตรง) และ ชันติ (ความอดทน) ทำให้การตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและความถูกต้อง ลดการทุจริตและระบบอุปถัมภ์ สร้างความเชื่อมั่นต่อสาธารณะและความมั่นคงขององค์กร

K Knowledge (ความรู้) ความรู้ คือ การใช้ข้อมูลและนวัตกรรมในการตัดสินใจและพัฒนา ผู้นำต้องเรียนรู้ รับฟัง และใช้ปัญญาอย่างอ่อนน้อม การบูรณาการ มัทวะ (ความอ่อนโยน) และ ชันติ (ความอดทน) ทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทจริง การพัฒนาที่ใช้ฐานข้อมูลและองค์ความรู้ จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

H Harmony (ความกลมเกลียว) ความกลมเกลียว คือ การสร้างความสามัคคีและความร่วมมือในสังคม การบูรณาการเข้ากับ มัทวะ (ความอ่อนโยน) และ อักโกระ (ไม่โกรธ) ทำให้ผู้นำที่มีความอ่อนโยนและไม่โกรธง่ายจะสามารถสร้างบรรยากาศแห่งความสงบสุข ลดความขัดแย้ง และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับประชาชน ความสำคัญคือการทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีพลังในการพัฒนา

L Loyalty (ความจงรักภักดี) ความจงรักภักดี คือ การยึดมั่นในหน้าที่ ความรับผิดชอบ และความซื่อสัตย์ต่อประชาชนและประเทศชาติ ผู้นำที่มีความจงรักภักดีจะไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน แต่ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและความมั่นคงของสังคม การบูรณาการเข้ากับ สัจจะ (ความจริง) และ อาชชวะ (ความซื่อตรง) ทำให้ผู้นำมีความจงรักภักดีจึงเป็นผู้ที่ยึดมั่นในความจริง ความซื่อตรง และหลักการที่ถูกต้อง ทำให้การบริหารมีความมั่นคงและได้รับการยอมรับจากประชาชน

A Area Space (พื้นที่และสภาพแวดล้อม) พื้นที่และสภาพแวดล้อม คือ การบริหารจัดการพื้นที่จังหวัดให้เหมาะสมกับการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การจัดการพื้นที่ที่ดีจะทำให้การพัฒนามีทิศทางที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของจังหวัด ทั้งในด้านภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประชาชน การบูรณาการกับ ตปะ (ความเพียร) และ อวิโรธนะ (ไม่คลาถธรรม) ทำให้ผู้นำสามารถสร้างการจัดการพื้นที่ที่เป็นธรรมและยั่งยืน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่น

สรุปและข้อเสนอแนะ

การบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเพื่อการส่งเสริมการปกครององค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลาสามารถศึกษาได้ 3 มิติ คือ มิติที่ 1. คุณธรรมและธรรมาภิบาลของผู้นำ เน้นให้มีการบริหารที่เปิดกว้าง โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยยึดหลักความซื่อตรง ความจริง ความอดทน ความไม่โกรธเป็นแกนกลาง ควบคู่กับการเสียสละ ความอ่อนโยนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม อันนำไปสู่ความไว้วางใจและความชอบธรรมขององค์กร ส่วนมิติที่ 2. กลางถึงการพัฒนายั่งยืนและการจัดการพื้นที่อย่างสมดุล มุ่งให้ผู้นำมีความเพียรในการผลักดันนโยบายระยะยาว ใช้ทรัพยากรอย่างสุจริต จัดสรรพื้นที่อย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงสมดุลเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นคงให้จังหวัดอย่างต่อเนื่อง และในส่วนมิติที่ 3 เป็นการเรียนรู้และความกลมเกลียวของสังคม เน้นการบริหารบนฐานข้อมูลและองค์ความรู้ เปิดรับความคิดเห็นด้วยความอ่อนโยน อดทนต่อความเห็นต่าง ลดความขัดแย้ง และสร้างความร่วมมือระหว่างทุกภาคส่วน ฉะนั้นองค์ความรู้จากการวิจัยจึงสามารถนำไปใช้ทั้งในการกำหนดกรอบจริยธรรม การพัฒนาระบบตรวจสอบ การวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ และการสร้างเวทีมีส่วนร่วมของประชาชน เมื่อทั้งสามมิติทำงานสอดประสานกัน จะทำให้การปกครองมีคุณธรรมเป็นฐาน ความรู้เป็นเครื่องมือ และความยั่งยืนเป็นเป้าหมาย อันนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่มั่นคง โปร่งใส และเกื้อกูลสังคม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ 1.การกำหนดนโยบายพัฒนาระบบคุณธรรมเป็นฐาน ธรรมาภิบาลเป็นกลไกอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้นำและผู้บริหารสามารถกำหนดให้การบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมเป็นนโยบายหลักขององค์กร โดยบรรจุไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด แผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างชัดเจน พร้อมกำหนดตัวชี้วัดด้านคุณธรรมและธรรมาภิบาลควบคู่กับตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพ สู่การสร้างเชื่อมั่นให้กับ

ประชาชน ความชอบธรรมทางการเมืองและสังคม 2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและระบบเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ รับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างสม่ำเสมอ พัฒนาระบบฐานข้อมูลสาธารณะที่เข้าถึงได้ง่าย และสร้างกลไก การติดตามตรวจสอบโดยภาคประชาชน การวางแผน การจัดทำงบประมาณ ไปจนถึงการประเมินผล ช่วยลดความ เหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม และลดความขัดแย้งในสังคมพหุวัฒนธรรมของจังหวัด 3. การบูรณาการพัฒนาเชิง พื้นที่ที่คำนึงถึงบริบททางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวัฒนธรรม และด้านสิ่งแวดล้อม เป็นกรอบแนวคิดที่จะช่วย ในการเข้าถึงการจัดสรรงบประมาณและการกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อให้การพัฒนาเกิดความสมดุลและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่ 1.ควรศึกษาเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการ ปกครองในระดับพื้นที่” เพื่อเป็นการนำหลักธรรมมาเป็นเครื่องมือในการบริการประชาชน ไม่ให้อำนาจในทางที่ผิด ไม่เบียดเบียนผู้อื่น เคารพสิทธิประชาชน และยึดมั่นในความถูกต้องยุติธรรม 2.ควรศึกษาเรื่อง “การนำหลักธรรม เปรียบเทียบหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น” เพื่อให้เห็นว่าการนำหลักธรรม ในทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ด้วยกับการบริหารงาน สามารถสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานในส่วน ราชการบริบทต่าง ๆ เพิ่มความครอบคลุมและความน่าเชื่อถือขององค์ความรู้และหลักธรรมเข้าด้วยกัน 3. ควร ศึกษาเรื่อง “ผลกระทบระยะยาวของการบูรณาการหลักทศพิธราชธรรมต่อคุณภาพชีวิตประชาชน” เพื่อเป็น การศึกษาต่อยอดติดตามผลกระทบในระยะยาว ทั้งด้านความโปร่งใส ความเหลื่อมล้ำ การมีส่วนร่วม และความ สามัคคีของสังคม ว่ามีการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนเพียงใด และสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบ ประชาธิปไตยท้องถิ่นได้ในระดับใด

บรรณานุกรม

- โกวิทย์ พวงงาม. (2560). *การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมิติใหม่ในอนาคต*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ วิญญูชน.
- ชนิษฐา ชูสุข และคณะ. (2562). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำให้จังหวัดสงขลาเป็นเมืองน่า อยู่*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ทองเปลือ่ง อภัยวงศ์. (2563). การใช้หลักทศพิธราชธรรมเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งในการบริหาร. *วารสารพุทธ ประชญาวัฒน์*, 106.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2544). *100 ปีการปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: พี.เพรส.
- พรธิดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ. (2556). *โครงการติดตามการเข้าถึงสิทธิของคนพิการและการ*. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ.
- พระครูสุนทรธรรมนาถ (เต็มใจ จันทาหาร). (2568). การศึกษาแนวคิดทศพิธราชธรรมกับการพัฒนาภาวะผู้นำใน สังคมปัจจุบัน. *วารสารวิชาการจินตาสีห์(ออนไลน์)*, 27.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2540). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2560). *ทศพิธราชธรรม*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ธรรม.
- สุวัฒน์ วรดิลก. (2558). *ธรรมาภิบาลกับการบริหารท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ ราชวิทยาลัย.
- เสถียรพงษ์ วรรณปก. (2543). *หลักทศพิธราชธรรมกับการปกครอง*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.
- อนิวัฒน์ แก้วจำนง และธีรดา กาลสง. (2563). *ประสิทธิผลของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน บุคคล: กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเขารูปช้าง จังหวัดสงขลา*. มหาวิทยาลัยทักษิณ.

อัญธิษฐา อักษรศรี และวันชัย แสงสุวรรณ. (2564). หลักนิติธรรมกับการปกครองโดยทศพิธราชธรรม. . วารสาร
มณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 33.